

stændig og uafhængig, en Bevægelse, som vi jo ogsaa her indefra have ment fortjente Støtte. Vi have f. Eks. givet Tyendet kommunal Valgret, og vi ville forhaabentlig inden ret lang Tid ogsaa give det politisk Valgret, og den Tid kan ikke være fjern, da Spørgsmaalet om Fuldmyndighedsalderens Nedsættelse fra 25 Aar til 22 Aar ogsaa vil trænge sig frem til Løsning. Men det forekommer mig indlysende, at naar der er denne Trang hos Ungdommen, er det ikke urimeligt, at Tyendet samtidig ønsker at blive fri for en Lov, som, hvordan den end skrives, dog altid vil til en vis Grad skabe en Særstilling for Tyendet.

Der er heldigvis ikke mere den store Forskel paa Tjenestefolkene og paa Husbondens egne Børn. Vi ere heldigvis — jeg betragter det som en Lykke — komne saa langt, at det er vanskeligt, naar vi møde to Piger paa Gaden, at afgøre, hvem der er Gaardmandsdatteren, og hvem der er Tjenestepigen, men Tyendeloven vil fremdeles opretholde et Skel, som efter min Mening kun kan være af det onde. For at bruge et bestemt Eksempel vil jeg sige, at der er ikke mere nogen Væsenforskel paa Tjenestepigen og paa den Pige, som gaar under Navnet „ung Pige i Huset“, det er jo en ret almindelig Betegnelse. De ere i hele deres Væremaaade, i deres Arbejde og i deres Klædedragt af samme Støbning, men Tyendeloven vil her opretholde et Skel til ingen Verdens Nytte. Jeg frygter derfor for, at vi i Stedet for at fæstne Forholdet med en Lov som den her foreslaaede meget snarere ville bidrage til at løse det, idet de unge Mennesker, som have den Selvstændigheds-trang, som jeg nylig har omtalt, netop for at frigøre sig for denne Lov, ville undlade at tage Tjeneste for længere Tid, fordi de ikke ville ind under det, de kalde en Klasse-lov. Jeg tror derfor, at vi ville bidrage til yderligere at drive Strømmen bort fra de sunde, og naturlige Stillinger som Medhjælpere i Hus og Hjem ude paa Landet og ind til Byerne, til Fabrikker, Systuer o. s. v., og det vil jeg betragte som noget af en Ulykke. Det er disse Betragtninger, der have gjort, at jeg er kommen til det Resultat, at Tyendet og navnlig den bedste Del af Tyendet ikke ønsker nogen Tyendelov.

Vender jeg mig saa fra Tyendet til Husbonderne, kan jeg ikke andet end komme til det samme Resultat. Lovforslaget, som det foreligger her paa Tingets Bord, er — det er erkendt fra alle Sider — en Beskyttelseslov for Tyendet. Det kan neppe være anderledes, man kan gaa mere eller mindre vidt med Beskyttelsen, men

jeg tror, at man fra alle Sider vil erkende, at en moderne Lovgivning paa dette Omraade ikke i det væsentlige kan forme sig anderledes, den maa i det væsentlige blive en Beskyttelseslov for Tyendet. Det forekommer mig derfor ret undskyldeligt, at man ude i Husbondkredse ikke tager med særlig Begejstring eller Velvillie paa et saadant Lovforslag. Det bygger nemlig paa den Betragtning, at Tyendet er den svageste Part i dette Forhold, og at det derfor særlig er det, der trænger til Beskyttelse. Rent teoretisk set indrømmer jeg, at dette er rigtigt, men jeg tillader mig at tvivle om, at det praktisk talt i dette Øjeblik slaar til. Hvem der kender Vanskeligheden ved at holde Tjenestetyende i Aar og i de nærmest foregaaende Aar, vil sikker give mig Ret i, at den Betragtning, at Tyendet er den svageste Part, i Virkeligheden er en rent teoretisk Betragtning. Forholdet er, at man for overhovedet at faa Tyende ikke har Raad til at opstille noget som helst Krav om, hvordan Tyendet skal være, men i de allerfleste Tilfælde er uhyre glad ved overhovedet at faa nogen til at tjene sig. En Sætning som den: Er du ikke tilfreds med mig, kan jeg rejse, er alt for velkendt ude i Husbondkredse til, at man skulde sidde den overhørig, og jeg tager neppe fejl, naar jeg tror, at netop denne Sætning er bleven saa gængs ude omkring i Landet, at Husbonden i de fleste Tilfælde finder sig i saa at sige alt, hvad Tyendet byder, blot fordi man frygter for, at Tyendet skal gøre Alvor af sin Trusel.

Men naar de faktiske Forhold ere saadanne, kan det kun være en teoretisk Betragtning, at Tyendet er den svageste Part, og saa kommer dette Lovforslag, som vil paalægge Husbonden ikke faa Forpligtelser uden samtidig at yde ham nævneværdig Hjælp til at komme ud over det i Forvejen meget vanskelige Forhold. Jeg siger derfor, at det er undskyldeligt, at Husbonden ikke med særlig Begejstring vil tage mod dette Lovforslag. Det er ikke Smaating, der her er Tale om, det er ikke smaa Ofre, Husbonden skal bringe i Henhold til dette Lovforslag. Der er saadant noget som Kamrenes Indretning, som i mange Tilfælde vil være forbunden med en ret betydelig Bekostning for Husbonden, der er Bestemmelsen om, at Tjenestedrengen skal ligge inde i Stuehuset om Natten. Jeg ønsker ikke at bruge mere Tid end højst nødvendigt, og derfor skal jeg om denne Bestemmelse kun sige, at hvis man vil have den ind i Loven, maa man samtidig have en Bestemmelse om, at Husbonden til en vis given Tid paa Døgnet